THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in The Province of Ontario
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING Co. Ltd.
251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3067
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O, Toronto Ont. January 22nd 1912

36 יאהר ארבייטער יום טוב

דאס איז געוועזען מיט 36 יאהר צוריק.

צו יענער צייט איז אין פאריז פארגעקומען דער ערשטער ציזאמענ־פאהר פונ'ם צווייטען סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל. דער ערשטער אינטערנאציאנאל, געגרינדעט פון קארל מארקס און פריידריך ענגעלס איז שוין לאנג געווען צופאלען, און א צווייטער פארזוך איז געמאכט גע־וואָרען צו שאפען א נייעם אינטערנאציאנאל.

און אין דעם יאהר 1889 איז זיך דער ערשטער קאנגרעס ציזאמענ־געקומען אין פאריז, אויף וועלכען עס איז אויך באשטימט געוואָרען איין טאג אין יאהר אלס ארבייטער יום טוב איבער דער גאנצער וועלט — דער ערשטער מאי, מיט דער לאזונג פון דער פאדערונג פאר אן אכט שעה'די־גען ארבייטס־טאג אלס מאטאָ פאר'ן טאג.

אכט שעה ארבייט, אכט שעה שלאף, און אכט שעה פארגעניגען און רוה — איז געוואָרען דער רוף פון די ארבייטער איבער דער גאנצער וועלט אין יענעם טאג. אין פיעלע לענדער איז שוין די פאדערונג לאנג א ווירקליכקייט, אָבער די אידעע פון אינטערנאציאנאלער פארברידערונג אונ געבליבען גיי און פריש ביז היינטיגען טאג.

און אפשר זענען נאָך יעצט נויטיגער אזעלכע יום טובים מעהר ווי פריהער.

די וועלט־מלחמה האט ניט נאָר פאראורזאכט א שרעקליכען חורבן, נאָר האט אויך פארמישט די מוחות. ארויסגערופען ביי פיעלע שווענינ־טישע געפיהלען. און עס איז דארום נויטיג א טאג, ווען די סאלידאריטעט פון דער וועלט זאל פון דאס ניי דעמאָנסטרירט ווערען.

דער ארבייטער קלאס איז דער וויכטיגסטער טרעגער אין יעדען לאנד, און מיט זיין אינטערנאציאנאלען יום טוב זאָגט ער אויך אן וועגען דאס אָנקומען פון א נייער וועלט, מיט מעהר יושר, פרייהייט אין ברי־דערליכקייט.

פאר די פיאנערען אין ארץ ישראל

מיר האבען דערהאלטען פאלגענדען אויפרוף, וועלכען מיר דרוקען דא ווייטער, געבענדיג דערצו אונזער פולסטע אינדארסירונג.

זאגט דער אויפרוף, וואס איז אינטערעסעריעבען פון די „פרויען גרופע פאר די פיאנערען פרויען אין ארץ ישראל" : —

אין דעם גרויסען מענשען שטראם וואס ציהט זיך איצט קיין ארץ ישראל געפינט זיך א גרויסע צאהל פרויען און יונגע מיידלאך. זיי פאהרען אהין מיט דעם איין איינציגען צוועק — העלפען בויען דאס לאנד מיט זייערע איגענע הענט.

די העלדישע ארבייטער־פרויען באגעגענען זיך דארט ניט מיט דער געוועהנליכער פרויען־ארבייט — פאר זיי איז קיין זאך ניט צו שווער. מען טרעפט זיי אויף די וועגען האקענדיג שטיינער; מען זעהט זיי אין די פעלדער ביי ערד־ארבייט; אין די דערפער און אין די שטעדט זיינען זיי טעטיג אויף יעדען מענגליכען געביט צוגלייך מיט דעם מאן־ארבייטער.

לעצטענס האבען זיך די פרויען פון ארץ ישראל אָרגאניזירט אין זעלבסטשטענדיגע גרופען וועלכע באשעפטיגען זיך מיט לאנדווירטשאפט און אנדערע נוצליכע ארבייטען. זיי זיינען ארויס אלס גלייכבארעכטיגטע מיטגלידער אין די מענערשע ארגאניזאציעס און זיינען געוואָרען א גייכ־טיגער טייל פון דער אלגעמייניער ארבייטער־באוועגונג.

עס קעניסטירען ביז היינטיגען טאג פיער פרויען־קאלעקטיוען אין ארץ ישראל. די ערשטע דריי באשעפטיגען זיך מיט לאנדווירטשאפט (פארמעריי) און געפינען זיך אין די פאלגענדע קאלאניעס : נחלת יהודה, פתח תקות און שכונת באראָאזי.

די פערטע האלט זיך ערשט אין בויען ניט וויט פון ירושלים.

די אלע העלדישע פרויען ארבייטען כמעט מיט די הוילע הענט. זיי פעהלט די נויטיגע פארם־אויסשטאטונג, די נויטיגע אינסטרומענטען, געשיר און מאשינערי. אויסער דעם פעהלען זיי די עלעמענטארסטע זאַ־כען צו באפרידיגען זייערע פרימיטיוויסטע לעבענס נויטהענדיגקייטען, געלעגערס, קיך־איינריכטונגען און ד. גל.

די אידעשע ארבייטער־פרויען זיינען שטאלץ און גרייט אויף די גרעסטע קרבנות. זיי באקלאגען זיך אויף קיין זאך ניט. מיט פרייד אן־נעהמען גיבען זיי זייער יונגען לעבען אונזער פאר דעם גרויסען אידעאל וואס האט זיי אין דאס לאנד געבראכט.

א קליינינקע אנשטרענגונג פון אונזער זייט, א גאנץ קליינע סומע געלט וואלט געקענט די אלע נויטיגע ארטיקלען פאר אינזערע שוועסטער צושטעלען און וואלט פארשפארט אזוי פיעל קרבנות.

דערפאר ווענדען מיר זיך איצט צום אלגעמיינעם אידישען עולם מיט דעם אויפרוף : העלפט די ארבייטער פרויען אין ארץ ישראל ! שטארקט זיי מיט וויפיעל איהר קענט ! שטארקט זייער מוט מיט אייער בייטראג. העלפט זיי ביי בויען זייערע לאנדווירטשאפטען. העלפט פלאנצען ביי־מער און גרינסען, און אנטוויקלען די אגראַרע קולטור אין אונזער לאנד.

מיר ווילען בלויז מיטגעבען, אז מען זאל ניט וואַרטען אויף קיין ווייטערע אפיעלס, אזן צושיקען זאפארט ביישטייערונגען, וועלכע קענען נעשיקט ווערען דירעקט צו דער קאסירערין, מרס. מאיר ברזין, 133 סעקאנד עוועניו, נ.יו.יארק.

דער היינטיגער „טעג־טאג" פאר די בלינדע

עס זענען ניט פארהאן פיעלע אזעלכע „טעג דעים" ביי אינז אין שטאדט, ווי דער וואס ווערט היינט געהאלטען אין די אינטערעסען פונ'ם „קענעדיען ניישאנעל אינסטיטוט פאר דהי בליינד".

דער אומגליקליכסטער מענש איז דער הילפלאזער, דער קראנקער און דער קריפעל. און ווער איז נאך אזוי אומגליקליך און הילפלאז זוי דער בלינדער.

און דער אינסטיטוט פאר בלינדע טוט ווירקליך גוטע ארבייט פאר די דאזיגע אומגליקליכע. מען העלפט די בלינדע ניט נאר מיט צדקה, מיט „טשאריטי", נאר הויפטזעכליך מיט ארבייט. מען לערנט די בלינדע אים פאסיגע פראפעסיעס. פון וועלכע זיי זאלען זיך קענען טיילווייז ערנעה־רען. און מען זעהט זיי בכלל צו צופאסען צום לעבען. טראץ זייער אומ־גליקליכען בלינדען צושטאנד.

עס איז א גרויסע און וויכטיגע ארבייט. און פון דער הייגער איינ־וואוינערשאפט ווערט איינמאהל אין יאהר פארלאנגט א קליינינקיס — א ביישטייערונג אינ'ם טעג־טאג.

און די אידישע איינוואוינער, ווי אלע אנדערע איינוואוינער פון שטאדט וועלען זיך זיכער הייגט ווארעם אפרופען, און ביישטייערען זייער קליינעס ביי צום אינסטיטוט, וואס שטעהט צו דינסט די בלינדע.

איבער דער גרויסער און ברייטער קאנאדע

דייטשלאנד העלפט דער „בעסקא"

אויב די רוסישע רעגיערונג האט גע־וואלט העלפען די סטרייקענדע מיינער פון נאווא סקאשיא מיט פינף טויזענט דאָ־לאר, וועלכע די לעצטע האבען ניט גע־וואלט אננעהמען. שטיצט דייטשלאנד דער „בעסקא". אמת אונדירעקט, אָבער זי שטיצט זי.

פון סאנט רושאהן קומט די נייעס אז די „בעסקא" האט אנאָסירט אז פון קומענדע וואך וועט זי פארגרעסערען די צאהל ארבייטער אין די איזען מינען פון בעל איילאנד ביז פאונדלענד ביז 2400.

יעצט ווערען אין די איזען מינען בלויז באשעפטיגט 14 טויזענט ארביי־טער. די אורזאכע פון דעם ניט אָן די „בעסקא" דאס, וואס די קאנטראקטען וועלכע זי האט געמאכט מיט דייטשלאנד ערמעגליכען עס איהר צו טון, און אז צוליעב די דאזיגע קאנטראקטען וועלען די ארבייטער האבען פולע באשעפטיגונג דעם גאנצען קומענדען ווינטער. טראצדעם וואס נעוועהנליך, איז די צייט פון יאהר אימער אונגיסטיג פאר ארבייט.

די קאמפאניע ערקלערהרט אָבער אז, זי וועט עס טון בתנאי, אז די ארבייטער וועלען ניט פארלאנגען קיין העבערונג אין זייער געהאלט, ווייל אויב די ארבייטער וועלען עס טון וועט עס שטערען די פרא־דוקציאָן.

און נאָך זאגט מען אז דייטשלאנד איז בלויז א שונא.

איזלינגטאן וויל אויך ניט קיין פרעמדע

אין אנטאריא געפינט זיך א שטעד־טעל וועלכע איז אביסעלע קלענער ווי א טעלזמטר. אין גאר א קלוין סידורל. און פונדעסטוועגען איז זי אויך נעגען „פאר־ריינערס".

איזלינגטאן וועלכע פארמאָגט עטלי־כע נאסען האט באשלאָסען דורכצוקייהען וואסער רעהרען און דערצו האט מען גע־שטעלט ארבייטער וועלכע קענען די אר־בייט, איז ארויסגעקומען די גוילד סאָ־סייטי מיט א פראטעסט רעזאָלוציע, וועלי־כע פארנעהמט א חיבש ביסעל פאפיר, מיט א גוואלד, פארוואס, די אינזשענירען באשעפטיגען איינינע ארבייטער וועלכע ווענען „פאריינערס" און קענען ניט ריי־דען קיין ענגליש.

אזא אומלוק ווי עס האט נעבאך איז־לינגטאן גטראפען.

דער פראטעסט ווי עס ווערט ער־קלערהרט האט נעהאלפען און מען האט די פרעמדע ארבייטער ענטזאגט.

טען מאָהנט אויף די שטראף פון די דזוכאבארען.

ווי בעקאנט זענען אין גרעסר פארקס ברייטיש קאלאמביא, די דזוכאבארען באַ־שטראפט געוואָרען פאר ניט שיקען זיי־ערע קינדער אין די סקולס, און אום איינ־צומאָהנען די שטראף האבען די בעאמטע פון שטעדטעל אָנקיפסקירט א סך איי־גענטום פון די דזוכאבארען, און האבען עס לעצטען מיטוואָך און דאָנערשטאג קעגערעט איוף רייך אין פאסירונגען טאג טעגליך. — דזוכאבארען צאהלען שטראף פאר ניט שיקען זייערע קינדער אין סקול. — דער האס גענען אויסלענדער פארשפרייט זיך. — ווי דאס לאנד פארהיט וואלד פייערען. — קאמישע פאסירונגען אין קליינע שטעדטלאך — א ווערסטפולער אנדענקען פון א קענערער רעוואָלוציאנער וועלכער האט געשמאכט אין נעפענגניש פאר אנטיילנעהמען אין אויפשטאנד.

פון א זשורנאליסט

פארקויפט אויף אן עפענטליכען אויספאר־קויף. אָבער עס האט ניט גערעכט די פולע סומע מיט וועלכע זיי זענען באַ־שטראפט געוואָרען, און די וואך איז ווייע דער דער שעריף מיט זיינע מענשען באַ־פאלען די דזוכאבארען און האט קאנפעס־קירט אייזענבאהן רעלסען וועלכע באלאנ־גען צו די דזוכאבארען אין דער ווערטס פון טויזענטער דאלאר.

אפעלירט פאר דער נאציאנען ליגע

סער ראבערט באָרדען דער געוועזע־נער פרעמיער פון קענעדע האט די וואך, פון אטאווא ארויסגעלאָזען א שטארקען אפיעל צו די קענעדער בורגער זיי זאלען זיך אנשליסען אין דער נאציאנען ליגע וועט זיין ריכטיג פאראינטערעסירט אין דער ליגע וועט זי קענען עקזיסטירען.

סער ראבערטס אפיעל איז, אז די סאסייטי זאל כאטש האבען הונדערט טויז־ענט מיטגלידער, און דאס וועט זיכער זיין א באוויז אז דאס פאלק איז מיט דער ליגע. ער האט אויך אין זיין אפיעל ערקלערהרט אז די נאציאנען ליגע איז די איינציגע וועלכע קען פארמיידען מלחמות אין דער צוקונפט, און די מיטערס פון קענערע, וועלכע זיינען די ערשטע צו לייגען פון א מלחמה וויל מען רייסט ביי זיי אזועף זייערע ליעבסטע וואס זיי פארמאָגען אויף דער וועלט, דאַרפען זיין די, וועלכע זאלען זיך אנשליסען אין דער ליגע.

א פאליציייסקע פראבלעם.

אין אנטאריא איז פאראן א שטעד־טעל וועלכע הייסט קעבעלפארד. עס איז ניט אזוי גרינג זי צו געפינען אויף דער לאנד קארטע, נאר מיר וועלען אויך זאָ־גען וועט איהר וויסען וואו דאס איז. זי שטעקט אין דער ערד ארום פיטערבאָרא. נו, האט זי א פאליסמאן ווי יעדער גוטע קענערער שטעדטעל דארף האבען.

דזשאהן איז ניט קיין נייער פאלי־ציי־מאן. ער האט שוין געדיענט אין אזעלכע שטעדט ווי פארט־האופ און אפילו פיטערבאָרא אליין, ווייסט טאקע דזשאהן פון ערפאהרונג, אז גנבים גנב'ע־נען ניט ביי טאג נאר ביינאכט פלעגט ער דערביי הויטע א גאנצע נאכט און שלאָ־פען ביי טאג.

דערפון האבען זיך חברה דערוואוסט און עס איז געוואָרען לעבעדיג אין דער „שטערטעל.

ערשטענס האבען זיך חברה פערלער אן לאָז געטאן אין שטערטעל און פערלאָזען ביי מר. נ. וו. באָרנס פון מיימיקא.

דער אנדענקונג באשטעהט פון א קעסטעלע וועלכע איז געשיקט געוואָרען פון הענרי וויינווער צו מרס. לידיא באר־נום אין יענעם יאהר.

וויינווער איז געווען א רעוואָלוציאנער און מען האט איהם דערפאר פארשפארט אין פריזאָן. ער איז דאָרטען געזעסען אין דער צייט ווען די רעוואָלוציאנערען לונט און מעטיוס זענען הינגעריכטעט גע־וואָרען פאר'ן זעלבען פארברעכען.

אויף דאס קעסטעלע זענען אויסגע־קריצט עטליכע ליעדער וועלכע באזינגען דעם אויפשטאנד. אין איין זייט איז אויסגעקריצט. „איך שמאכטע פאר מיין פרייהייט", דאטירט 1838.

דאס דאזיגע קעסטעלע ווערט פון דער פאמיליע בארנס אָפגעהיט ווי אן אוצר און געהט איבער בירושה פון דור צו דור.

פיער לופט שיפען צו היטען די וועלדער.

פון סאול סאנט מערי זענען די וואך אדויסגעשיקט געוואָרען פיער לופט שיפען אין די גענענטען פון סאודבערי צו פאַ־טרולירען יענע גענענדען.

די קענעדער רעגיערונג האט איינ־געפיהרט דאס פאטרולירען פון לופט שי־פען אום צו פארהיטען יענע גענענדען פון וואלד פייערען.

וואלד פייערען פארניכטען יעהרליך אזוי זענען פון טויזענטער דאָלאר חוץ דעם וואס פיעלע מענשליכע לעבענס וועג־אָנגעקומען אין וואוסטער פאליטעכניק אינסטיטוט אין האט פון דאָרטען גראדו־אירט אין 1881.

אין 1890 איז ער געוואָרען סופער־אינטענדענט פון געשטורעל נעז ענד אויל קאָמפאניע. ביי אָט דער ארבייט האט ער געדארפט זעהר א סך ארומפאהרען. ער דערצעהלט : „מיר איז איינגעפאלען, אז מען וואָלט געדארפט אויסגעפינען א בע־סערען פארקעהרס מיטעל. איבער דעם שאפיי, איידער פערד און וואָגען."

צו יענער צייט האבען שוין גענוג אנדערע אמעריקאנער געארבייט אויף דעם פראבלעם, ווי אזוי צו קאָנען אנטריי־בען אן עקיפאזש מיט גאז אָדער מיט עלעקטריציטעט. אָבער היינטעס מאָרעל איז פון א מעכאנישען שטאנדפונקט גע־ווען דער געלונגענסטער.

צוערשט האט ער געקלעהרט וועגען א סטים אינדזשין. ער האט אָבער ניט געמאכט קיין שום פארזוך צו בויען אזא מין מאשין, צוליעב דעם, וואס מען וואָלט דא געמוזט אָנהאלטען א שטענדיגען פייער.

דערנאָך האט ער געטראכט וועגען

(פארזעצונג אויף פיידזש 3)

עלוואוד היינס, דער ער־פינדער פון אויטא־מאביל

דער טויט פון דעם ערפינדער פון אויטאמאביל, עלוואוד היינס, וואס איז געשטארבען דעם 13־טען אפריל, דער־מאהנט אונז אן דעם פאקט, אז דער אור־טאמאביל איז ערשט דרייסיג יאהר אלט.

אין דעם יאהר 1898, פיער יאהר נאכדעם, ווי דער היינס עקספאזש אהן פערד האט געמאכט זיין ערשטע רייזע, איז געווען נאָר איין אויטאמאביל אויף יעדע 18 טויזענט פערזאָן אין אמעריקע.

צום סוף פון 1923 איז שוין געווען איין אויטאמאביל אויף יעדע 8 פערזאָן אין לאנד. צו דערזעלביגער צייט איז די צאהל רעגיסטרירטע אויטאמאביליען אויף דער וועלט געווען אריבער 18 מיליאָן, פון וועלכער צאהל אריבער 15 מיליאָן זענען אָנגעטריבען געוואָרען אין די פאראייניג־טע שטאאטען.

עלוואוד היינס איז צום בעסטען גע־ווען באקאנט מיט זיין בויען אויטאמאָבי־לען, אָדער ווי ער האט זיי גערופען, „פערדלאָזע עקיפאזשען", כאטש ער איז אויך גוט באקאנט מיט זיינע ערפינדונגען פון סטעלייט און אומבאפלעקטען שטאל אזוי גוט ווי דורכדעם, וואס ער האט איינ־געפיהרט דאס פאטרולירען פון לופט שי־פען אום צו פארהיטען יענע גענענדען פון וואלד פייערען.

עלוואוד היינס איז געבאָרען געוואָ־רען דעם 14־טען אקטאבער, 1857, אין פארטלאנד, אינדיאנא, אין 1878 איז ער אָנגעקומען אין וואוסטער פאליטעכניק אינסטיטוט אין האט פון דאָרטען גראדו־אירט אין 1881.

אין 1890 איז ער געוואָרען סופער־אינטענדענט פון געשטורעל נעז ענד אויל קאָמפאניע. ביי אָט דער ארבייט האט ער געדארפט זעהר א סך ארומפאהרען. ער דערצעהלט : „מיר איז איינגעפאלען, אז מען וואָלט געדארפט אויסגעפינען א בע־סערען פארקעהרס מיטעל. איבער דעם שאפיי, איידער פערד און וואָגען."

צו יענער צייט האבען שוין גענוג אנדערע אמעריקאנער געארבייט אויף דעם פראבלעם, ווי אזוי צו קאָנען אנטריי־בען אן עקיפאזש מיט גאז אָדער מיט עלעקטריציטעט. אָבער היינטעס מאָרעל איז פון א מעכאנישען שטאנדפונקט גע־ווען דער געלונגענסטער.

צוערשט האט ער געקלעהרט וועגען א סטים אינדזשין. ער האט אָבער ניט געמאכט קיין שום פארזוך צו בויען אזא מין מאשין, צוליעב דעם, וואס מען וואָלט דא געמוזט אָנהאלטען א שטענדיגען פייער.

דערנאָך האט ער געטראכט וועגען א קאָנפערענץ אָבער האט באשלאָ־סען „אז עס שאדט ניט אמאָל אביסעל פוידער אָבער קיין פארב ניט, און אויב א מיידעל וויל האבען א שעהנע קאָמפלעקס־ציע דארף זי זיך בלויז האלטען געזונט און זי וועט קיין פארב ניט דארפען.

די קאָנפערענץ אָבער האט באשלאָ־סען „אז עס שאדט ניט אמאָל אביסעל פוידער אָבער קיין פארב ניט, און אויב א מיידעל וויל האבען א שעהנע קאָמפלעקס־ציע דארף זי זיך בלויז האלטען געזונט און זי וועט קיין פארב ניט דארפען.

אין אונזער שטעדטעל

א פעליעטאן אזעלכער

פון שלמן טאלנער

„ווי אזוי עס קריסטעלט זיך אויי אידעלט זיך". זאגט אן אלט גלייד־וואָרט, און איך בין מסכים דערצו. עס מעג זיך אפילו זיין, אז דאס ווערטעל זוועט בלייבען אויף דער וועלט אהן מיין הסכמה, אָבער וואס אהרט עס אייך אז אויך איך וועל דערצו געבען מיין הסכמה? און אויב איהר ווילט וועל איך נאך געהן א היבש ביסעל ווייטער, און וועל זאגען :

„אזוי ווי עס דייטשעלט זיך אזוי אידעלט זיך". פונקט דאס וואס עס האט געטראפען אין דייטשלאנד, האט אויך געטראפען ביי אונז אין שטעדטעל.

איהר ווייסט דאך געוויס וואס אין דייטשלאנד האט געטראפען.

מיבעל'ע נאר האט געוואָלט דער־לאנגען פענלעווען אין עלזאס־לאטרינגען אריין, האט ער איהם הערלאנגט מיט א גרינסען שטיק האנאווער. פראסט און פשוט, ער האט אויסגעשאסען מיט'ן העלד פון די מאזורען און האט דעם אל־טען הינדענבורג'ן ערוועהלט אלס פרע־זידענט.

איך ווייס ניט ווי אזוי די איבע־ריגע דייטשען האבען עס אויפגענומען! ביי אונז אין שטעדטעל האט עס אבער געמאכט א גרויסען רושם; אודאי האבען נעהאט איבער וואס זיך צו פאכען און וואס צו דיסקוטירען, אין די בתי מדרשים איז מען בין סנהה למערב לייר־דיג ניט געזעסען. מען זאגט יאקבו, אז „ער זאל לעבען" האט געזאגט נאכדעם ווי ער האט דערהערט די נייעס, זיין סיסעל סטריטער פארטרעטער, אז דאר־טען אויבען איז געווען א גרויסע מלחמה און אז דער שר של מלחמה האט מנצח געווען דעם שר של שלום, און אז עס וועט ניט זיין פרעהליך.

דערביי האט „ער זאל לעבען" גע־נעבען א ציה ארויף דעם נארטעל, צו באוויזען אז ער גרוט אן די לענדען, און וועט שוין זעהען אז עס זאל ווייס ניט נעהן.

און דאס וואס מיבעלע האט געטאן דארטען, האבען אונזערע מיבעלס געטאן דא. דער אונטערשייד איז נאך וואס אונ־זערע האבען עס געמאכט מיט א טאג שפעטער.

אונזערע, האבען געוואָלט דערלאנ־גען מיט א פאליאקאף אין דער אינטער־ניישאנאל אריין, האבען זיי געמאכט „שור", ווי דער ענגלישמאן זאגט, אז זיי וועלען טרעפען, און זיי האבען אויס־געקליבען א פרעזידענט.

און אז עס האט זיך אנגעהויבען פרעזידענטעווען אין עס אוועף, ווי א נוטער יאהר.

די דייטשען מעגען און מיר טארען ניט?

האבען זיך טאקע אונזערע מאזידער צוקאכט און עס האלט דערביי אז דער פרעזידענט וועט דארפען זוכען א „דזשאב", ווי ווילען אן אנדערען אפילו אין מיטען יאהר, זאל זיין אפילו אין מיר טען א זונטאג.

אונזערע קהלות האבען זיך אויך צו־גוגטעוועט. אז די דייטשען מעגען, מע־גען מיר אויך, זאגט די קהל עדת, און אזוי שנעל ווי איהר זענט משלח אייער פרעזידענט, שטעהען מיר צו און עס וועט זיין שלום ושלה.

צוויי באנק־פרעזידענטען האבען זיך אין גאנצען פון אונז אפגעטראגען און זענען אוועק אויפ'ן עולם האמת. דער גרעסטער חכם פון די צוויי איז געווען דער פרעזידענט פון דער האום באנק. איידער זיך דא משפט'ן איז שוין בעסער פאר'ן שופט פון אלע שופטים.

איהר זעהט שוין וואס די דייטשר־פעס האבען אונז דא אפגעטאן? און וועלכע קאשע זיי האבען דא פארקאכט מיט זייער פרעזידענט?

אונזערע אלטע פרעזידענטען פון שוהלען און סאסייעטיס וועלכע זענען יאהרען געזעסען אויף זייערע פרעזידענטס שטוהלען אין האבען געקיינט מיט דער בדייטער האנט, האבען זיך אנגעהויבען צו וואקלען. ווער וויסט וואס אט דער דאזיגער דייטש וועט נאך אויפטאן.

מיר האבען דאך אין זיך שוין אן אלטע שוואכקייט פון נאכמאכען און נאכאהמען, דער גאנצער וועלט און אייר דעם צווייטען.

איז נענאנגען א גוי ביי אונז און האט אנגעשריבען א ביך ווי אזוי צו שפיעלען שאך, האט זיך ביי אונז גלייך געפונען א איד וועלכער האט אנגעשריי־בען א בוך ווי אזוי צו שפיעלען פינאפעל, און האט איהם איבערגעשטיגען אויף אלע געביטען, א מכה קען א גוי אויס־שרייבען א „גוים" מיט אזוי פיעל אייג־צעלהייטען ווי אונזרייגער.

האבען די גוים אנגעהויבען צו ריי־דען וועגען „טשוירטש יוניאָן", און קלאָ־מען נאך ביז היינט צו טאג אין די טי־רען פון די פארלאמענטען, האבען מיר שוין געגרינדעט צוויי קהלות, מען האט זיך שוין אויסגעריסען די בערד, און מען האלט פעסט איינער דעם צווייטען ביים גארגעל. מיר זענען נאך אוועק ווייטער, און האבען שוין א משפט אין „האי קאירט". א גו, זאלען זיי באווייזען אזא מונין!

האט די רעגירונג פארבאטען שנאפס אין אונזער פראווינץ, האבען זיך גלייך אידען פארגרייט מיט אלקאהאל בלעב־לאך, און האבען ב"ה גענוג. זיי האבען אויר פיעל, אז זיי קענען „אפארדען" אנצוטרינקען א האלבע שטארט גוים.

האבען זיך ביי אונז אין שטעדטעל באוויזען די קלרקלוקס־קלען. האט א איד גלייך געעפענט א סטאר פון לייוועגט, און א שאפ וואו מען נעהט טכריכים.

האבען די גוים אנגעהויבען שפי־עלען בעסקעס באל, האט א „טיעם" פון אידישע מיידלאך געוואונען די טשעמ־פיאנשיפ פון מזרח־קענעדע, אלס די בעסטע שפיעלער און האבען באזיעגט אלע קענעדער „טיעמס" פון דעם גע־נענגס.

האט זיך א גוי מגיר געווען, איז נאך א איד געוואָרען א שוחט, מוהל ומסדר קדושין.

האבען מיר אויסגעבויט איין שוהל, האט מען געבראכט דריי רבנים.

האבען די גוים באשלאסען צו אר־נאניזירען א „שווירט מייקערס" יוניאָן, האבען מיר אויסגעבויט א לייבאר לייסעאום.

בויען אויס די גוים טאגען זאלען זיך צו אמוזירען, דינגען מיר זיי אפ פאר שוהלען פאר די ימים נוראים, און העל־פען זיי אפצוצאהלען זייערע מארגע־דושעס.

האבען די סטודענטען אין רומעניען געמאכט, א פאראם אויף אידען, האט שולדיג אין דעם וועלען זיין די דייטשר־באלפות ערעפענען א העברעאישען אוני־ווערזיטעט אין ירושלים.

דייטשיקעס, האט רחמנות און הערט פאנג מיט זייער הינדענבורג'ן.

DOMINION EXPRESS COMPANY
וועט אויסצאהלען אין אמעריקאנער דאלארס
אין

ליטע	פוילען	רומעניען
לויט די פאלגענדע קאסטען.		
פון 5 $ ביז 30$ .80 ס.	.75 ס.	.75 ס.
35 .88	.79	.88
40 1.00	.90	1.00
45 1.13	1.01	1.13
50 1.25	1.13	1.25
55 1.38	1.24	1.38
60 1.50	1.35	1.50
65 1.63	1.46	1.63
70 1.75	1.58	1.75
75 1.88	1.69	1.88
80 2.00	1.80	2.00
85 2.13	1.91	2.13
90 2.25	2.03	2.25
95 2.38	2.14	2.38
$100 2.50	2.25	2.50
איבער $100 צו 2½%	2¼%	2½%

צאהלונגען וועלען געמאכט ווערען פינקטליך, און דעם דערהאלטערס רע־סיט וועלען צוריק געגעבען ווערען.

דאמיניאָן עקספרעס קאמפאני
סי. פי. אר. בילדינג, 3 קינג איסט, טאראנטא,
און אלע אגענטען פון דער קאמפאניע, וועלכע נעפינען זיך אין יעדען סי. פי. אר. סטייישאָן.
ווען איהר פארלאנגט אייער געלט צו דער דאמיניאָן עקספרעס קאמפאניע, אין עס זיכער.